

130 . Lazuri | Județ: Satu Mare | Punct: Lubi Tag | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 137979.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie

Epoci: Hallstatt, La Tène

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Liviu Marta, Cristina Mitar, Iurie Stamati, Ioan Stanciu, Paul Tătar, Corlaia-Dorina Crișan, Daniela Inclezan, Arina Roșca

Instituții: Muzeul Județean Satu Mare, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Raport

A VIII-a campanie (26 august - 17 octombrie) a urmărit: a) continuarea investigării zonei centrale a așezărilor din diferite perioade; b) reluarea cercetării complexului nr. 30 (locuință din epoca bronzului), parțial surprins în S. V/2000; c) verificarea extensiei diverselor locuiri în direcție estică, prin prelungirea S. V. Datorită insuficienței fondurilor, situație la care s-au adăugat ploile din luna septembrie și lipsa forței de muncă în luna octombrie, nu a fost posibilă atingerea obiectivelor b) și c).

În presupusa arie centrală a așezărilor (corespunzătoare unui vechi grind, cu altitudinea maximă de 121,75 m), în succesiunea suprafețelor deja excavate, a fost săpată spre N o suprafață hexagonală, măsurând aproape 293 m.p. Cu intenția de a economisi fondurile și timpul, pentru decaparea stratului de pământ arat (0,35-0,4 grosime) au fost utilizate mijloace mecanice. Întreaga suprafață a fost divizată în suprafețe mai mici (marcate în continuarea celor mai vechi, adică cu nr. 32-39), majoritatea de 6 X 6 m.

Locuirile preistorice

În acest an cu toate că în straturile de sub pământul arat a apărut ceramică de factură Suciului de Sus, cultură corespunzătoare primului orizont al locuirilor de la Lubi-tag, nu a fost dezvelit nici un complex arheologic care să-i corespundă. Considerăm situația pur întâmplătoare și nu ca o reflectare a surprinderii unei margini a așezării ce ține de cultura Suciului. De asemenea s-a constatat, în concordanță și cu descoperirile campaniei din 2000, creșterea substanțială a concentrării complexelor ce țin de cultura Gáva. Mai mult, descoperirea în acest spațiu a trei locuințe de suprafață ce pot fi atribuite etapei de început din evoluția culturii, sugerează că în această zonă se află o concentrare de locuințe Gáva, posibil chiar epicentrul așezării corespunzătoare începutului culturii.

Dintre aceste locuințe de suprafață identificate sub forma unor platforme de chirpici, complexul nr. 37 s-a păstrat doar parțial deoarece fost afectat de complexe ulterioare. În suprafața sa de 7,35 X 2,4 m stratul de chirpici atinge o grosime de până la 0,2 m. Este de presupus că forma locuinței a fost dreptunghiulară, orientată cu laturile lungi pe direcția E-V. Deși s-a insistat, nu au fost identificate gropi de stâlpi sau urme ale instalației de foc. Numeroase bucăți de chirpici prezentau amprente de nuiele. Cu toate că a fost recoltată o cantitate mică de material arheologic, au existat câteva fragmente de vase care sugerează o încadrare a complexului în etapa timpurie din evoluția culturii Gáva.

Complexul nr. 41 (suprafețele 33-34) este o locuință de suprafață parțial identificată în porțiunea excavată, la adâncimea -0,45/0,5 m. Se prezenta sub forma unei mase compacte de chirpici, a cărei dimensiuni sunt imposibil de reconstituit acum, deoarece pe lângă faptul că nu a fost surprins decât în parte, complexul a fost afectat de locuirile ulterioare. Atât cât a fost cercetată, platforma de chirpici ars avea o

suprafață rectangulară, cu suprafața de cca. 5 m.p., aproximativ orientată după punctele cardinale (laturi de cca. 2,2 X 2,2 m). Materialul recoltat este reprezentat prin ceramică, alături de care au apărut puține oase de animale. El indică apartenența complexului la faza de început a culturii Gáva. Complexul nr. 43 (suprafața 39) este tot o locuință de suprafață păstrată sub forma unei platforme masive din chirpici ars (grosimea variază între 0,15-0,25 m). Aproximativ o treime din suprafața complexului a rămas în pământul neexcavat. Deși marginile platformei nu s-au păstrat pe o direcție perfect liniară, ele indică forma regulată (dreptunghiulară a locuinței, laturile lungi orientate V-S-V, N-N-E.). De-a lungul perimetrului au fost identificate șase gropi de stâlpi, de formă circulară în plan (diametre între 20-50 cm), ușor îngustate spre fund (de la nivelul identificării, adâncimi -0,2/-0,4 m). Lățimea complexului este de 4,2 m, iar lungimea maximă (pe care a fost cercetat) este de 4,16 m. Pe lungimea laturii sud-estice a fost identificată o vatră de formă aproape circulară (diametrul - 80 cm), constând dintr-un strat de lutuială, gros de 4-5 cm, puternic arsă. Materialul recoltat constă din oase de animale și ceramică. Pe multe din bucățile de chirpici erau imprimate urme de scânduri sau nuiele. Materialul ceramic indică poziția cronologică și culturală a complexului: etapa timpurie a culturii Gáva.

Complexul nr. 44 (suprafețele 34-37) este o locuință (?) adâncită în pământ, parțial identificată, deoarece cca. jumătate (spre N) din suprafața complexului a rămas necercetată, într-o porțiune de teren încă neexcavată. Latura estică a fost afectată de o locuință aparținând epocii romane. Precizările în legătură cu dimensiunile în plan sunt încă premature. Se adâncea până la -1,2/-1,3 m față de actualul nivel de călcare, adică cu cca. -0,8/-0,9 m în raport cu nivelul de călcare al așezării corespunzătoare. Podeaua era amenajată la orizontală, și era bătătorită. De-a lungul laturii estice, în exteriorul gropii au fost identificate două gropi de stâlpi, în relație aproape sigură cu acest complex. În porțiunea cercetată a apărut mult chirpici ars, oase de animale și ceramică. Materialul din urmă indică poziția cronologică și culturală a complexului, adică un orizont hallstattan mai recent (în raport cu faza timpurie a culturii Gáva).

Complexul nr. 38 (suprafețele 32-33-34-35) este o locuință din epoca Latene parțial adâncită în sol (-1,1 m de la actualul nivel de călcare, -0,7 m în raport cu vechiul nivel de călcare). Amplasarea sa în apropierea drumului de piatră actual nu este întâmplătoare, ea fiind situată practic într-un șir cu locuințele celtice descoperite în anii precedenți. Avea o formă aproape pătrată cu colțurile rotunjite (laturile măsoară 3,2-3,8 m), orientată N-S cu laturile mai lungi. De-a lungul pereților pe o lățime de 0,4-0,5 m, ridicat cu 0,2 m de la podea a fost cruțat în sterilul arheologic un postament care sprijinea talpa pereților de lemn. Pe mijlocul fiecăreia dintre laturi, în postamentul menționat, s-a păstrat câte o groapă de stâlp (circulare cu diametre între 0,3-0,4 m). Aproximativ în centrul locuinței, însă nu în situ, au apărut mai multe fragmente din vatră. Locuința conținea multă ceramică (lucrată cu mâna și la roată), oase de animale și bucăți de chirpici ars. Pe baza materialului ceramic complexul poate fi datat în termeni siguri, adică aparține orizontului C al epocii Latene.

Locuirile din mileniul I a. Chr.

Orizontului din epoca romană îi aparțin complexul nr. 42 (suprafețele 34/37), gropa 197a (suprafața 32). Marea majoritate a gropilor de stâlpi aparțin unor construcții de suprafață, ușoare, databile în epoca romană; cele identificate în cursul acestei campanii nu indică planuri clare.

Complexul nr. 42 a fost o locuință parțial adâncită în sol, de formă dreptunghiulară (4,4 X 3,94 X 3,12 X 3 m, corespunzând unei suprafețe de aproape 12,80 m.p.). Deoarece suprapunea mai multe complexe preistorice, delimitarea sigură a conturului a fost posibilă abia între -0,7/-0,75 m. Podeaua, orizontală, fără a fi fost surprinse indicii în sensul unei amenajări speciale, se afla la -0,9 m față de suprafața actuală, adică în raport cu nivelul de călcare al așezării din epoca romană la o medie de -0,5 m. Construcția era orientată aproape perfect pe direcția V-E (cu laturile lungi). Pereții și acoperișul erau sprijinite pe stâlpi, identificați în fiecare colț și câte doi, pe laturile scurte. Nu a fost descoperită instalația pentru foc, eventual urme care să indice poziția ei, însă în umplutură au apărut multe fragmente din lutuiala puternic arsă a unei vetre.

Materialul recoltat, deși în cea mai mare parte îl constituie ceramica, este foarte bogat. Pentru prima oară în așezarea de la Lazuri a apărut într-un complex aproape exclusiv ceramică Przeworsk (lucrată cu mâna, din pastă fină sau grosieră), cu forme specifice acestui mediu cultural. Doar câteva cioburi indică legături cu lumea dacilor liberi. Faptul că ceramica lucrată la roată aproape că nu există, poate fi explicat

prin poziția cronologică mai timpurie a acestui complex, adică spre mijlocul sau în a doua jumătate a sec. II a. Chr. De altfel, au fost găsite în campaniile trecute câteva fibule romane care indicau existența unui orizont mai timpuriu al locuirii din această vreme, eventual cu posibilitatea de a fi extins chiar în prima jumătate a sec. II a. Chr.

Groapa nr. 197a se alătură deja numeroaselor "gropi cu pereții arși" cercetate în această așezare. Avea formă dreptunghiulară (ușor trapezoidală), colțuri rotunjite, orientată aproximativ N-S cu laturile lungi (dimensiunile laturilor: 1,14 x 1,14 x 0,94 x 0,82 m). În secțiune, complexul avea formă accentuat albiată, fundul aflându-se la -0,97 m, adică o adâncime reală (în raport cu vechiul nivel de călcare) de cca. -0,5 m). Porțiunea lutuită a pereților (de-a lungul perimetrului distrusă în unele locuri), pe o adâncime de cel mult -0,18/-0,2 m, era verticală, de la această linie pereții albiindu-se. Stratul de lutuală (în medie gros de 2 cm) era puternic ars. Pe întreaga adâncime a umpluturii, în apropierea pereților cu precădere, a apărut multă lipitură arsă, macerată, prăbușită din pereți. De asemenea, exista în umplutură, mai ales la baza pereților și pe fundul gropii, mult cărbune, inclusiv bucăți masive, mai mari. La -0,2 m de la nivelul identificării, în centrul gropii și perfect orientat pe axa N-S (probabil în mod premeditat, mai există la Lazuri astfel de cazuri) se afla un os lung (picior) de la un animal.

Nu au fost identificate în cursul acestei campanii complexe din sec. VI-VII, însă apariția sporadică a fragmentelor de vălătuci și "pânișoare" de lut ars indică existența unui grup de locuințe în apropierea suprafeței excavate.

Pentru prima oară a fost integral dezvelită o "gospodărie" medievală timpurie, reprezentând ultimul nivel al locuirii din această așezare, al cărei punct de greutate, în ce privește datarea, poate fi plasat acum în sec. VIII p. Chr. Este vorba despre complexe 39 (suprafața 35), 40 (suprafețele 33-34) și 45 (suprafața 39), situate la mică distanță între ele.

Cel cu nr. 39 s-a păstrat sub forma unei gropi oval-alungite (orientată NNE-SSV cu axa lungă), identificată în termeni preliminari la -0,5 m (în partea superioară a stratului de pământ negru), apoi foarte clar la -0,6/0,65 m (dimensiuni pe axe: 3,38 X 2,32 m). În adâncime, complexul are o formă neregulată (adâncimea maximă este de -1,52/-1,54 m, în raport cu linia suprafeței actuale). Deoarece nivelul de călcare în așezarea medievală timpurie se afla în partea superioară a stratului de pământ negru, adică între -0,4/-0,5 m, rezultă o adâncime reală a complexului de maximum -1,14 m. Pare să fi avut două compartimente, adică un spațiu oval, cu "podeaua" neregulată, corespunzând adâncimii maxime a complexului, măsurând pe axe 2,44 X 2,1 m, iar capătul nord-estic era amenajat sub forma unor trepte, cruțate între -0,9/0,95 m.

Inițial, complexul avea, în secțiune și la orizontală, o formă extrem de neregulată, podeaua adâncindu-se accentuat spre capătul sud-vestic. La un moment dat, fundul gropii a fost nivelat cu un strat de argilă galbenă, vag amestecată cu pământ cenușiu, pigment de arsură și în care au apărut, rar, ciobulețe medievale timpurii. În capătul sud-vestic această nivelare atingea 0,3 m grosime, iar în cel opus abia 0,06 m. Pe această cale, s-a obținut "un nivel de călcare" perfect orizontal. Pe axa lungă a construcției, ușor deviată spre S-V, a fost identificată o groapă, care mai probabil indică un stâlp central, străpungând umplutura menționată deja. În același capăt sud-vestic al complexului au apărut trei alveolări, cu dimensiuni între 0,16-0,24 m (pe axe), adânci de -0,08 m în medie, care - eventual - ar putea indica stâlpi mai ușori. În aceeași termeni nesiguri pot fi interpretate și alte două alveolări de pe latura sud-estică.

Lentilele succesive de argilă aruncate peste nivelul adus la orizontală sugerează umplerea intenționată a gropii, după defaectarea stâlpului a. Apoi, aproximativ în centrul gropii, cu 0,22 m mai sus față de "podeaua orizontală", au fost găsite bucăți de pământ ars, pe o porțiune ovală de cca. 0,3 x 0,36 m (cu o grosime de 0,04 m), peste care se afla un strat fin de cenușă. Nu este exclus să avem de-a face cu o instalație sumară pentru foc, amenajată pe un nou "nivel de călcare", corespunzător liniei superioare a lentilelor de argilă (profilul martorului nu indica în termeni clari o astfel de situație). Faptul că în partea superioară complexul 39 era umplut cu pământ mai închis la culoare (negru), care conținea majoritatea materialului, ar putea fi explicat prin aceea că în etapa finală a utilizării sale el a fost umplut cu pământ și resturi menajere provenite din nivelul de călcare ori chiar dintr-o locuință corespunzătoare. Asemănarea dintre acest complex și cel cu nr. 15, cercetat în 1995, este frapantă, din toate punctele de vedere. Destinația lui rămâne neclară.

Poate că inițial a fost o groapă din care s-a extras lut. Pentru că fundul său a fost nivelat (foarte probabil după un interval scurt de la săparea gropii, deoarece această umplutură era foarte curată), iar aproape în centrul complexului a fost identificată o groapă de stâlp, este de presupus că a fost transformat într-o construcție ușoară, cu acoperiș conic, așa cum ar putea sugera stâlpul a (eventual și alveolările din capătul sud-vestic și cele de pe latura sud-estică). Dacă realmente am avea de-a face cu o vatră simplă, amenajată în centrul complexului, deasupra lentilelor de lut galben, atunci ar însemna că după renunțarea la presupusa construcție cu un acoperiș ușor, ocazional, în interiorul acestei gropi s-a făcut foc, probabil în scopuri menajere. În final, groapa a fost umplută cu resturi menajere.

Mai ales în partea superioară a umpluturii au apărut multe fragmente ceramice, majoritatea lucrate la roata rapidă (oale), apoi cu mâna (tăvițe, țesturi, oale) și la roata înceată (oale). În aceeași parte superioară a umpluturii a fost găsit și un fragment dintr-o fibulă romană, puternic profilată, evident ajunsă în complex cu materialul rulat. În mod cert, complexul 39 reprezintă o anexă a complexului 40 (locuință), în a cărei imediată apropiere se afla.

Cel din urmă complex avea formă aproape patrată (laturile măsoară 3,96 x 3,9 x 3,64 x 3,4 m, marcând o suprafață de 13,83 m.p.) cu colțurile ușor rotunjite, orientat fiind aproximativ V-E cu laturile mai lungi. Pereții gropii locuinței s-au păstrat ușor înclinați spre interior; probabil că inițial au fost verticali, însă, în timp, partea superioară a gropii s-a lărgit puțin. Cu cca. 0,1 m mai jos de la partea superioară a gropii au început să se contureze clar "pete" de argilă galbenă, sub forma unui "postament" perimetral, cu lățimea variind între 0,3-0,5 m. Pe laturile vestică, sudică și parțial estică, adâncit în acest "postament" (între 0,1-0,16 m), de-a lungul pereților gropii a fost surprins un șanțuleț, cu lățime oscilând între 8-26 cm, îngustat spre fund și umplut cu pământ negru. În mod cert, curățarea acestui "postament" a indicat faptul că este vorba despre sterilul arheologic. Sub el, de-a lungul întregului perimetru al locuinței se afla o cavitate rotunjită în secțiune.

Podeaua, puternic bătătorită (umplutura gropii locuinței se desprindea foarte ușor de pe ea), era ușor adâncită spre centru (adâncime maximă de 1,6 m de la actualul nivel de călcare), ridicându-se cu cca. 0,1 m în apropierea pereților; ea a fost amenajată într-un strat de argilă nisipoasă. În raport cu nivelul de călcare al așezării medievale timpurii (situat între -0,4/-0,5 m), groapa locuinței (un bordei efectiv) se adâncea cu cel puțin -1,1 m. În zona colțului nordic, pe o lățime între 0,1-0,2 m s-a păstrat o treaptă scundă, ridicată cu 0,05 m față de nivelul podelei.

Pe podea, în apropierea laturilor mai scurte și pe axa lungă a locuinței existau gropile a doi stâlpi, care susțineau acoperișul. În colțul nord-estic al locuinței se afla instalația pentru foc, adică o vatră mărginită de pereți construiți din piatră de stâncă, prinsă cu lut. Ea a fost amenajată prin luitura porțiunii corespunzătoare, ușor adâncită în podea. În plan, forma instalației pentru foc este aproape dreptunghiulară (0,7 x 0,4 m, pe axe), însă laturile ei nu sunt prea regulate. La 0,3 m de la latura nordică a vetrei propriu-zise, spre peretele corespunzător al locuinței se afla un postament cruțat în argilă, în parte prăbușit, păstrat pe o înălțime de maximum 0,3 m, deasupra căruia au fost găsite câteva pietre arse. Împrăștiate, însă marcând liniar marginile vestică (acestea se aflau la 0,5 m de vatră) și estică ale vetrei se afla câte un șir de pietre de calcar, în general de dimensiuni medii și mari, puternic arse. Unele dintre ele au fost ușor prelucrate, iar câteva fragmente provin dintr-o mola manuală, spartă. În cazul paramentului de pe latura estică, între unele dintre pietrele găsite in situ se afla lut galben, iar bucățile de lut ars găsite în rest indică și ele faptul că acest parament (înălțimea lui poate fi calculată la 0,3-0,34 m) era alcătuit din bucăți de piatră suprapuse și prinse între ele cu lut.

Printre pietrele care inițial alcătuiseră un perete pentru protejarea vetrei au fost găsite mai multe fragmente dintr-un țest mare și dintr-un platou de lut rectangular (prost conservate, majoritatea în apropierea colțului sud-vestic al vetrei) și câteva fragmente dintr-o oală lucrată cu mâna, altele, mai mărunte, din vase lucrate la roata rapidă sau înceată. Foarte puține au fost fragmentele (în general mărunte) de oase de animal. Două sau trei ciobulețe medievale timpurii (lucrate la roata rapidă ori înceată și chiar cu mâna) au fost găsite în diferite puncte ale podelei, adâncite în aceasta. În spatele postamentului care proteja vatra spre N a apărut și o lupă de fier.

Câteva zeci de gropi de țărugi marcau în fața instalației pentru foc un contur dreptunghiular (1,3 x 0,7

m); ele indică o piesă de mobilier interior (laviță? masă?), foarte probabil adosată peretelui sud-estic al gropii locuinței. Alte gropi de țărui, însă mai puțin adânci, au fost găsite de-a lungul laturilor vestică și nordică ale vetrei, având poate, la început, rostul de a sprijini paramentul vestic. De asemenea, fără o ordine anume, gropi de țărui, împreună cu alveolări neregulate, au apărut mai ales în porțiunea centrală a podelei. Alte gropi de pari, plasate în șir de-a lungul laturii sud-vestice, pot fi legate de construcția treptelor pe care se cobora în bordei.

O serie de detalii sugerează părăsirea premeditată a locuinței. Pe vatră și în jurul ei a fost găsit extrem de puțin material, apoi succesiunea a două umpluturi. Într-o primă etapă groapa locuinței a fost umplută pe o înălțime medie de 0,4-0,5 m (cam până la linia inferioară a "postamentului") cu pământ cenușiu-gălbui (asemănător umpluturii complexelor preistorice) amestecat cu argilă galbenă, tasat, apoi a fost aruncat pământul negru, afânat. Din acest punct de vedere, situația este identică cu a complexului nr. 39.

Este dificil de explicat rostul aceluși postament cruțat spre partea superioară a gropii locuinței și care s-ar fi prăbușit în mod sigur, datorită spațiului liber de sub el. Am putea presupune că în acel spațiu au fost introduse una sau mai multe bârne, îmbinate la colțuri, însă explicația nu poate fi mulțumitoare. Nici într-un caz "postamentul" nu putea sprijini pereții de lemn ai locuinței, datorită situației invocate. Deoarece nu au fost găsite gropi de stâlpi în colțuri, nu putem presupune decât că partea aeriană a pereților construcției se sprijinea pe tălpi așezate în afara perimetrului gropii locuinței.

Complexul nr. 45 s-a păstrat sub forma unei gropi ușor trapezoidală, cu colțurile accentuat rotunjite, perfect orientată V-E cu axa lungă. Aceasta măsoară 3,38 m, în capătul vestic are o lățime de 1,1 m, iar în cel estic de 1,58 m. Dacă ținem seama de forma albiată (în secțiune), respectiv suprafața mai restrânsă corespunzătoare fundului gropii, atunci "suprafața utilă" a întregului complex se apropie de 3 m.p. Fundul se afla la -1,25 m față de actualul nivel de călcare și cca. 0,85 m în raport cu nivelul de călcare al așezării medievale timpurii, pe stratul de argilă galben-roșcată, nisipoasă, care conține mult limonit. Fundul gropii ori "podeaua" era marcată de denivelări ușoare, inițial fiind bătătorită, așa cum poate indica faptul că umplutura se desprindea ușor. În capătul vestic a fost cruțată o mică platformă, relativ bine păstrată, pe o lungime de 0,86 m, ridicată cu maximum 0,5 m de la podea și ușor înclinată spre interiorul complexului. Eventual, ar putea fi interpretată ca o treaptă care asigura accesul.

Până aproape de fund s-a păstrat același pământ de culoare neagră intensă, foarte afânat, în care au apărut extrem de multe fragmente ceramice, în general foarte mărunte, multe oase de animale, unele arse, cărbune, bucăți de chirpici și pământ ars, alături de multe bucăți de piatră de carieră, în general arse și ele. Întregul aspect al acestei umpluturi sugerează utilizarea complexului, probabil de la un moment dat, ca groapă în care au fost aruncate resturi menajere. Spre bază, aproximativ în centrul gropii, a fost aruncată cenușă și pământ ars, formând o lentilă groasă de 3-4 cm. Pe marginile gropii pământul negru era amestecat cu steril arheologic. Interesant este faptul că fundul complexului a fost acoperit cu un strat de argilă galbenă, curată, cu o grosime între 1-3 cm. Axial și aproape lipită de capătul vestic al acestui complex, se afla groapa 215, sigur contemporană, deoarece în umplutură au fost găsite câteva ciobulețe medievale timpurii. Avea formă oval-neregulată (0,84 x 0,52 m), cu pereții neregulați, îngustați spre fund (de la nivelul identificării se adâncea cu 0,4 m). Ea este identică altor gropi medievale timpurii găsite la Lazuri, acestea utilizate (în ultimă instanță) ca mici gropi menajere.

Destinația complexului nr. 45 (utilizat în ultimă instanță ca groapă de gunoi, asemenea complexului nr. 39) nu este clară. Din așezarea medievală timpurie de la Lazuri se mai cunosc astfel de amenajări. Deocamdată cele mai bune analogii pot fi găsite în zona Tisei superioare, Polonia Mică și mai ales în nordul Dunării mijlocii. Spre exemplu, la Breĕlav-Pohansko analiza chimică a umpluturii unor complexe foarte asemănătoare sau chiar identice indică o mare cantitate de azotați și nitrați, rezultate care au dus la interpretarea acestora drept construcții ușoare, destinate protejării animalelor domestice mai mici.

În ce privește poziția cronologică a acestei locuiri, este extrem de importantă descoperirea unui cercel de bronz cu corpul semilunar și pandantiv stelat, aparținând așa-numitului "tip Karcsa" sau subtipului II la Staššikova-Štukovska (și care în nici-un caz nu poate depăși sec. VIII a. Chr.). Piesa precizează și mai strâns poziția cronologică a așezării medievale timpurii de la Lazuri, al cărei punct de greutate trebuie acum coborât în sec. VIII, eventual cea de-a doua jumătate. Cu atât mai mult, poate fi datat pe această cale întregul

orizont cultural contemporan din nord-vestul României și întreaga Transilvanie, definibil prin asocierea unei mari cantități de ceramică lucrată la roata rapidă, strâns legată de tradițiile antice târzii, cu cea lucrată cu mâna ori la roata înceată.

Complexele nr. 40, 39 și 45 sunt strict contemporane și se leagă unele de altele, oferind, sugestiv, imaginea unei veritabile gospodării: locuința (complexul 40), adăpostul pentru unele dintre animalele domestice (complexul 45) și, poate, o pivniță sau un spațiu destinat inițial păstrării proviziilor (complexul 39) [I. Stanciu, I. Stamatii].

Informații suplimentare online

[Raportul 1414 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
